

Julian Wojtkowski

Zbornik "Ancilla Domini - Służebnica
Gospodnja" u čast fra Pavla Melade.
"Kačić. Zbornik Franjevačke
Provincije Presvetoga Otkupitelja",
XXXII-XXXIII, 2000 : [recenzja]

Studia Warmińskie 37/1, 239-240

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Zbornik „Ancilla Domini — Služebnica Gospodnja” u čast fra Pavla Melade. *Kačić. Zbornik Franjevačke Provincije Presvetoga Otkupitelja XXXII–XXXIII* (2000), ss. 1–728.

Diamantowy Jubileusz Kapłaństwa Ojca Pawła Melady OFM uczciła prowincja zakonu wydaniem dużej książki pamiątkowej.

Paweł Melada urodził się w 1916 roku w miejscowości Jadrana, koło Kaštel Štafilić w Chorwacji. Średnią szkołę ukończył w macierzystej prowincji zakonnej, teologię studiował w Rzymie. Święcenia kapłańskie otrzymał 29 czerwca 1940 roku w Splicie. W roku 1945 zdobył licencjat na Papieskim Instytucie Biblijnym. Promotorem był późniejszy Kardynał Augustyn Bea, rozprawa nosiła tytuł: *O robotnikach w winnicy*. Rok później uzyskał doktorat teologii biblijnej, na podstawie rozprawy: *Pojęcie upokorzenia w Psalmach*.

W latach 1946–1947 był u boku O. Karola Balića sekretarzem, a w latach 1947–1996 prezesem Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej w Rzymie. Organizował kolejne międzynarodowe kongresy mariologiczne i maryjne i doskonale wydawał ich akta, liczące setki tomów. Obu chorwackim prezesom Papieskiej Międzynarodowej Akademii Maryjnej, Balićowi i Meladzie, Polska zawdzięcza powstanie najpierw *Sekcji Słowińskiej*, a potem także *Sekcji Polskiej* na kolejnych kongresach. Od roku 1997 przebywa na emeryturze w Omišu, niedaleko Splitu, nad Adriatykiem.

Księga pamiątkowa dzieli się na cztery części. Pierwsza zawiera życiorys Jubilata.

Druga część mówi o tajemnicy Maryi w Kościele. Są tu artykuły z mariologii biblijnej: Proroctwo Izajasza (B. Lujic OFM), Ewangelie synoptyczne Marka i Mateusza (P. Vidović OFM), Łukasza (A. Rebić), Ewangelia św. Jana (M. Zovkić), List do Galatów (Z.I. Herman OFM). Omówione zostały dogmaty: Niepokalanego Poczęcia (S. Čovo OFM), Boskiego Macierzyństwa (A. Jurak SDB), Wieczystego Dziewictwa (J. Marčelić TOR) i Wniebowzięcia (N. A. Ančić). Następują prace teologiczne o relacji Maryi do Ducha Świętego (T. Pervan OFM), znaczeniu symbolicznym dogmatów maryjnych (D. Aračić), Maryi w liturgii (P. Bašić TOR), naśladowaniu Chrystusa w postawie maryjnej (I. Šešo), wreszcie o posłaniu Maryi do współczesnej kobiety (V. Kraft).

Trzecia część, najkrótsza, mówi o Maryi i ekumenizmie: problem dialogu (R. Perić), Prawosławie (J. Zečević OCD), Islam (N. Ikić).

Czwarta część jest najobszerniejsza, gdyż poświęcona jest Maryi u Chorwatów. Bogarodzica w źródłach starochrześcijańskich (E. Marin), starochrześcijańskim dziedzictwie (E. Perićić), pielgrzymowaniu (J. Kolanović), u rzeźbiarzy i malarzy (M. Ivanišević), w archetypie Madonny (D. Šimundža), sanktuariach (P. Lubina OFM), muzyce (M. Demović), pierwszych chorwackich tekstach maryjnych (A. Katalinić SJ), w dziele

Bunića *De vita et gestis Christi* (B. Pezo OFM), pieśni Kajetana Vičića o życiu Maryi (I. Golub), pismach chorwackich Sług Bożych (H.G. Jurišić OFM), literaturze chorwackiej (J. Bratulić). Na koniec kilka artykułów zbiorczych: Znaczenie Bogarodzicy dla duchowości Kościoła Chorwacji (M. Špechar), Różaniec u Chorwatów (M. Biskup OP), Pielgrzymka jako sposób uczenia Bogarodzicy (L. Marašić), wkład współczesnych teologów chorwackich do mariologii (A. Rebić), bibliografia Chorwackiego Instytutu Mariologicznego (V. Košić).

Dzieło kończą zestawienia: Członków Chorwackiego Instytutu Mariologicznego, nazwisk, miejscowości, autorów tomu, wydawnictw, wreszcie treści tomu, na szczęście z obcojęzycznymi przekładami tytułów, wskazującymi na język streszczeń, udostępniających istotną treść artykułów.

Trzeba podziwiać czteromilionowy naród chorwacki, skrwawiony i wyniszczony wojną, że był zdolny wydać tak obszerny tom przyczynków mariologicznych. Jubilat Ojciec Paweł Melada OFM w pełni nań zasłużył, a nawet jeszcze więcej.

Bp Julian Wojtkowski

Gerhard Lohfink, *Braucht Gott die Kirche? Zur Theologie des Volkes Gottes*, Freiburg 1998, ss. 398.

Czyż Bogu potrzebny jest Kościół? Tak sformułowany tytuł musi prowokować. Kto oczekiwałby jednak w kolejnej książce Gerharda Lohfinka, niezadkłej w niemieckojęzycznym obszarze, negatywnej krytyki Kościoła katolickiego, ten musi się rozczarować. Gerhard Lohfink nie jest w niemieckim środowisku teologicznym osobą nieznaną. Wśród wielu egzegetów uchodzi raczej za kogoś w rodzaju *enfant terrible*, ponieważ w roku 1986 dobrowolnie zrezygnował z katedry Nowego Testamentu na bodaj najbardziej renomowanym Fakultecie Teologicznym w Tybindze, aby żyć i pracować w tzw. Wspólnocie Zintegrowanej (*Integrierte Gemeinde*). Lohfink nie kryje, iż jego najnowsza książka powstała pod wpływem doświadczeń zdobytych właśnie w Zintegrowanej Wspólnocie i jest niejako dokończeniem (a poniekąd także korekturą) jego wizji odnowy podstawowych struktur Kościoła na wzór wspólnot nowotestamentalnych, przedstawionej w wydanej w 1982 r. i przełożonej na wiele języków, książce *Wie hat Jesus Gemeinde gewollt?* (Jakiej wspólnoty chciał Jezus?).

Wizja Lohfinka jest o tyle interesująca, iż nie zajmuje się w ogóle planami i strategiami pastoralnymi. W zamian za to proponuje ona solidną teologię biblijną, opierającą się zarówno na Starym, jak i na Nowym Testamencie. Teologia ta nie jest dziełem jedynie Gerharda Lohfinka, lecz stoi za nią cała grupa takich znakomitych egzegetów jak: Norbert Lohfink (brat Gerharda), Georg Braulik czy Rudolph Pesch.

Trzeba przyznać, iż jest to niezwykle interesująca wizja, którą Lohfink zaczyna od pytania, po co Bogu potrzebny był Naród Wybrany? (*Wozu Gott ein eigenes Volk braucht*, s. 13–70). Monumentalny, być może miejscami nazbyt patetyczny obraz stworzenia i jego Stworzyciela, ukazuje Go jako Boga, który obdarzając człowieka wolnością, ryzykuje historię grzechu. Czytając interpretację historii grzechu, na przykładzie budowy wieży Babel (Rdz 11,1–9), napotykamy pojęcie, które może uzyskać miano słowa-klucza teologii Lohfinka. Chodzi o pojęcie miasta, które jest szczyfrem dla pewnej formy społeczeństwa (s. 38). Klamra, którą Lohfink spina historię zbawienia, sięga od zuchwałej próby zbudowania sprawiedliwego społeczeństwa bez Boga (wieża Babel), aż po Nowe Jeruzalem z Apokalipsy Janowej, symbolizujące społeczeństwo, które będzie oparte na Bogu i będzie Jego darem (Ap 21). Ta wizja prowadzi Lohfinka do wniosku, iż doświadczenie zbawienia